YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
24 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa C-99/01,

jonka Verwaltungsgerichtshof (Itävalta) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa rikosasioissa, joissa vastaajina ovat

Gottfried Linhart

ja

Hans Biffl

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) sekä kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/768/ETY (EYVL L 262, s. 169), sellaisena kuin se on muutettuna 14.6.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/35/ETY (EYVL L 151, s. 32), ja harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 10 päivänä syyskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY (EYVL L 250, s. 17) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit R. Schintgen, V. Skouris, F. Macken ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Linhart, edustajanaan Rechtsanwalt G. Legat,

— Biffl, edustajanaan Rechtsanwalt C. Hauer,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Sack ja M. França,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.3.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Verwaltungsgerichtshof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 29.1.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.2.2001, EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) sekä kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/768/ETY (EYVL L 262, s. 169), sellaisena kuin se on muutettuna 14.6.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/35/ETY (EYVL L 151, s. 32; jäljempänä direktiivi 76/768/ETY), ja harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 10 päivänä syyskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY (EYVL L 250, s. 17) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asioissa, jotka koskevat seuraamusmenettelyjä Linhartia ja Biffliä vastaan sen vuoksi, että heidän väitetään saattaneen markkinoille virheellisin merkinnöin varustettuja kosmeettisia valmisteita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kosmeettisten valmisteiden selosteissa, esillepanossa ja mainostamisessa ei käytetä tekstiä, nimiä, tavaramerkkejä, kuvia ja figuratiivisia tai muita merkkejä, jotka yhdistäisivät näihin valmisteisiin ominaisuuksia, joita niillä ei ole."

4 Direktiivin 76/768/ETY 7 a artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Valmistajan, valmistajan edustajan tai henkilön, jonka lukuun kosmeettinen valmiste on valmistettu tai joka vastaa maahantuodun kosmeettisen valmisteen markkinoille saattamisesta yhteisössä, on valvontaa varten pidettävä seuraavat tiedot jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saatavilla osoitteessa, joka on 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti merkitty etikettiin:

— —

f) olemassa olevaa tietoa kosmeettisten valmisteiden käytöstä aiheutuneesta haitasta ihmisen terveydelle;

g) todisteet kosmeettisen valmisteen väitetystä vaikutuksesta, jos se on vaikutuksen luonteen tai valmisteen kannalta perusteltua."

5 Direktiivin 84/450/ETY 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot harhaanjohtavan mainonnan valvomiseksi sekä kuluttajien että kilpailijoiden ja yleisön edun edellyttämällä tavalla.

— — "

6 Direktiivin 84/450/ETY 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tällä direktiivillä ei estetä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta säännöksiä laajemmasta kuluttajien taikka kauppaa, liiketoimintaa, käsityötä tai ammattia harjoittavien henkilöiden sekä yleisön suojasta."

Kansallinen lainsäädäntö

7 Bundesgesetz über den Verkehr mit Lebensmittel, Verzehrprodukten, Zusatzstoffen, Kosmetischen Mitteln und Gebrauchsgegenständen (Lebensmittelgesetz 1975) (liittovaltion laki elintarvikkeiden, lisäaineiden, kosmeettisten valmisteiden ja kulutustavaroiden markkinoille saattamisesta, jäljempänä LMG) on annettu 23.2.1975 ja sen 8 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Elintarvikkeiden ja lisäaineiden

— —

f) merkinnät ovat virheelliset, jos nämä tuotteet saatetaan markkinoille harhaanjohtavin väittämin, jotka koskevat olennaisia seikkoja, mitä arvioidaan kohdeyleisöllä ja kuluttajilla olevien odotusten perusteella, ja niitä ovat esimerkiksi valmisteen luonnetta, alkuperää, käyttötarkoitusta, käytettävyyttä, säilyvyyttä, valmistusajankohtaa, koostumusta, arvon kannalta merkityksellisten ainesosien määrää sekä muut määrää, kokoa, kappalelukua ja painoa koskevat tiedot, tai harhaanjohtavassa muodossa tai esillepanossa tai kielletyin terveyteen liittyvin väittämin."

8 LMG:n 9 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

"1. Elintarvikkeita tai lisäaineita markkinoille saatettaessa on kiellettyä

a) viitata sairauksien tai niiden oireiden ennaltaehkäisyyn, lievitykseen tai parantamiseen taikka fysiologisiin tai farmakologisiin vaikutuksiin, varsinkin nuoruutta säilyttävään, ikääntymisen oireita hidastavaan, laihduttavaan tai terveyttä säilyttävään vaikutukseen, taikka antaa mielikuva tällaisesta vaikutuksesta

b) viitata sairauskertomuksiin, lääkärien suosituksiin tai lääkärien asiantuntijalausuntoihin;

c) käyttää terveyttä koskevia figuratiivisia tai tyyliteltyjä kuvauksia ihmiskehon osista, terveydenhoitoalan tai kylpyhoitoloiden ammattilaisten kuvia tai muita kuvia, jotka viittaavat terveyteen liittyviin hoitotoimiin.

— —

3. Liittovaltion terveys- ja ympäristöministeriö voi hakemuksesta antaa päätöksen, että tiettyjen elintarvikkeiden osalta terveyttä koskevien väittämien esittäminen on sallittua, jolloin edellytyksenä on, että tämä on yhteensopivaa kuluttajille erehdyttämiseltä annettavan suojan kanssa. Jos sallimisen edellytykset eivät enää täyty, päätös on poistettava."

9 LMG:n 26 §:n 1 momentissa kielletään saattamasta markkinoille kosmeettisia valmisteita, jotka

"a) vaarantavat terveyttä tavanomaisissa tai ennakoitavissa olevissa olosuhteissa käytettyinä

b) sisältävät sellaisia farmakologisesti vaikuttavia aineita tai väriaineita, joita ei ole hyväksytty tai jotka eivät ole hyväksymiseen liittyvien ehtojen mukaisia, taikka sisältävät näitä aineita kiellettyjä määriä

c) ovat pilaantuneita

d) on varustettu virheellisin merkinnöin

e) eivät ole 27 §:n nojalla annettujen määräysten mukaisia."

10 LMG:n 26 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"Tämän lain 8 §:n a, b ja f kohta pätevät soveltuvin osin [kosmeettisia valmisteita koskevaan vaihdantaan] ja 9 § siten, että muut kuin harhaanjohtavat viittaukset fysiologisiin tai farmakologisiin vaikutuksiin samoin kuin kuvalliset selvitykset

käyttöalasta ovat sallittuja. Jos tällaisia vaikutuksia väitetään olevan, on viranomaiselle, joka esittää asiasta selvityspyynnön, ilmoitettava [tuotteen] ne osatekijät, joihin teho perustuu."

Pääasioiden oikeudenkäynnit ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on kaksi pääasian oikeudenkäyntiä.

12 Unabhängiger Verwaltungssenat Wien (Itävalta) katsoi 22.2.1999 antamassaan päätöksessä, että Linhart, joka oli Colgate Palmolive GmbH:n liikkeenjohtaja, on syyllistynyt hallinnolliseen rikkomukseen LMG:n 74 §:n 1 momentin, 9 §:n 1 momentin a kohdan ja 8 §:n f kohdan, yhdessä luettuina, säännöksiä vastaan, koska mainittu yhtiö oli saattanut markkinoille "Palmolive flüssige Seife Prima Antibakteriell" -nimisen kosmeettisen valmisteen, jonka pakkauksessa oli merkintä "dermatologisesti testattu".

13 Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich (Itävalta) tuomitsi 9.5.2000 antamassaan päätöksessä Bifflin, joka oli Haarkos Parfumeriewaren und Kosmetika GmbH:n liikkeenjohtaja, tässä asemassa tehdystä LMG:n 74 §:n 1 momentin, 9 §:n 1 momentin b kohdan ja 8 §:n f kohdan, yhdessä luettuina, säännösten rikkomisesta, koska mainittu yhtiö oli myynyt "Keralogie Creme-Peeling Anti Schuppen regulierendes Haarbad" -nimistä tuotetta, jonka pakkauksessa oli merkintä "dermatologisesti testattu".

14 Linhart ja Biffl ovat näistä päätöksistä Verwaltungsgerichtshofiin tekemissään valituksissa katsoneet, että Itävallan voimassa oleva lainsäädäntö, johon nämä päätökset perustuvat, on yhteisön oikeuden, erityisesti direktiivin 76/768/ETY säännösten ja erityisesti asiassa C-77/97, Unilever, 28.1.1999 annetusta tuomiosta (Kok. 1999, s. I-431) ilmenevän yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vastainen.

15 Verwaltungsgerichtshof huomauttaa, ettei yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ole täysin selvää, onko Itävallan lainsäädäntö, sellaisena kuin sitä olisi sovellettava pääasioiden oikeudenkäynneissä, yhteensopiva EY:n perustamissopimuksen ja direktiivien 76/768/ETY ja 84/450/ETY kanssa. Nyt käsiteltävissä asioissa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä maaliskuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/13/EY (EYVL L 109, s. 29), jonka mukaan pakkausmerkinnät eivät saa esittää elintarvikkeeseen liittyvän ihmisen sairauksia ennalta ehkäiseviä, hoitavia tai parantavia ominaisuuksia tai viitata sellaisiin ominaisuuksiin, voidaan soveltaa myös kosmeettisiin valmisteisiin.

16 Verwaltungsgerichtshof päätti tämän vuoksi lykätä asioiden ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Ovatko EY 28 ja EY 30 artikla sekä kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annettu neuvoston direktiivi 76/768/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston 21.12.1988 antamalla direktiivillä 88/667/ETY ja neuvoston 14.6.1993 antamalla direktiivillä 93/35/ETY (jäljempänä direktiivi 76/768/ETY), ja erityisesti sen 6 artiklan 3 kohta, samoin kuin harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 10 päivänä syyskuuta 1984 annettu

neuvoston direktiivi 84/450/ETY (jäljempänä direktiivi 84/450/ETY), ja erityisesti sen 4 ja 7 artikla, esteenä sellaiselle jäsenvaltion sääntelylle, jonka mukaan saatettaessa kosmeettisia valmisteita markkinoille on kiellettyä viitata lääkärien asiantuntijalausuntoihin — esimerkiksi väittämin 'kliinisesti testattu' tai 'dermatologisesti testattu' —, jos kuluttajalle voi syntyä virheellisiä käsityksiä kosmeettisen valmisteen ominaisuuksista ja vaikutustavasta sen vuoksi, että jätetään selvittämättä se, mitä asiaa lausunto koski ja mihin lopputulokseen siinä päädyttiin?

2. Ovatko EY 28 ja EY 30 artikla, direktiivi 76/768/ETY, ja erityisesti sen 6 artiklan 3 kohta, sekä direktiivi 84/450/ETY, ja erityisesti sen 4 ja 7 artikla, esteenä jäsenvaltion sääntelylle, jonka mukaan kysymyksessä 1 tarkoitetut väittämät ovat sallittuja vain sillä edellytyksellä, että asiassa toimivaltainen liittovaltion ministeriö on ne ensin hyväksynyt?"

Alustavat huomautukset

17 Ensimmäiseksi on aiheellista muistuttaa, että direktiivissä 76/768/ETY on tyhjentävästi yhdenmukaistettu kosmeettisten valmisteiden pakkausta ja merkintöjä koskevat kansalliset säännökset (ks. mm. em. asia Unilever, tuomion 24 kohta ja asia C-220/98, Estée Lauder, tuomio 13.1.2000, Kok. 2000, s. I-117, 23 kohta).

18 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, silloin kun kysymys on alasta, jolla lainsäädäntö on yhdenmukaistettu yhteisön tasolla, sitä koskevaa kansallista toimenpidettä on arvioitava suhteessa tähän yhdenmukaistamistoimenpiteeseen eikä suhteessa perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklaan (asia C-150/88, Parfümerie-Fabrik 4711, tuomio 23.11.1989, Kok. 1989, s. 3891, Kok. Ep. X, s. 263, 28 kohta; asia C-37/92, Vanacker ja Lesage, tuomio 12.10.1993, Kok. 1993, s. I-4947, 9 kohta ja asia C-324/99, Daimler Chrysler, tuomio 13.12.2001, Kok. 2001, s. I-9897, 32 kohta).

19 Lisäksi on syytä muistuttaa, että direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kosmeettisten valmisteiden selosteissa, esillepanossa ja mainostamisessa ei käytetä tekstiä, nimiä, tavaramerkkejä, kuvia ja figuratiivisia tai muita merkkejä, jotka yhdistäisivät näihin valmisteisiin ominaisuuksia, joita niillä ei ole.

20 Tässä on kysymys konkreettisesta säännöksestä, jonka tarkoituksena on kieltää yksinomaan kosmeettisten valmisteiden ominaisuuksia koskevat erehdyttävät maininnat ja jonka on sen vuoksi tulkittava olevan erityissääntö suhteessa direktiivissä 84/450/ETY annettuihin yleisiin sääntöihin suojasta harhaanjohtavaa menettelyä vastaan.

21 Tästä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimen on ennakkoratkaisukysymyksiin vastaamiseksi tulkittava pelkästään direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohtaa.

Ensimmäinen kysymys

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii ensimmäisellä kysymyksellään selvittämään lähinnä sen, onko direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kielletään lääketieteellisiin tutkimuksiin viittaaminen — erityisesti maininnan "kliinisesti testattu" tai "dermatologisesti testattu" käyttäminen — kosmeettisia valmisteita markkinoille saatettaessa, jos tämä viittaus on näiden tutkimusten tarkoitusta ja tulosta koskevien objektiivisten mainintojen puuttumisen vuoksi omiaan aiheuttamaan kuluttajalle virheellisiä mielikuvia tuotteen koostumuksesta ja vaikuttavista ominaisuuksista.

23 On syytä toistaa, että direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kosmeettisten valmisteiden selosteissa, esillepanossa ja mainostamisessa ei käytetä tekstiä, nimiä, tavaramerkkejä, kuvia ja figuratiivisia tai muita merkkejä, jotka yhdistäisivät näihin valmisteisiin ominaisuuksia, joita niillä ei ole.

24 Tämän sääntelyn tyhjentävyydestä, josta on jo huomautettu tämän tuomion 17 kohdassa, on seurauksena, ettei jäsenvaltioilla ole enää oikeutta päättää ankarammista kansallisista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on torjua kosmeettisten valmisteiden ominaisuuksiin liittyvä harhaanjohtava mainonta.

25 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin johtuu, että vaikka jäsenvaltiot saavat perustamissopimuksen 36 artiklan mukaan pitää voimassa tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuvia rajoituksia, tämän määräyksen soveltaminen ei kuitenkaan voi tulla kysymykseen, kun yhteisön direktiiveillä on yhdenmukaistettu sellaisen erityisen tavoitteen toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, johon mainittuun 36 artiklaan vetoamisella pyrittäisiin (ks. mm. asia C-1/96, Compassion in World Farming, tuomio 19.3.1998, Kok. 1998, s. I-1251, 47 kohta ja asia C-112/97, komissio v. Italia, tuomio 25.3.1999, s. I-1821, 54 kohta). Soveltaminen ei voi tulla kysymykseen myöskään silloin, kun vedotaan kuluttajansuojan tarpeeseen (asia C-102/96, komissio v. Saksa, tuomio 12.11.1998, Kok. 1998, s. I-6871, 21 kohta).

26 Toimenpiteiden, joita jäsenvaltioiden on toteutettava direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi, on kuitenkin oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia (ks. mm. em. asia Unilever, tuomion 27 kohta ja em. asia Estée Lauder, tuomion 26 kohta).

27 LMG:n 26 §:n 2 momentin mukaan puolestaan lääketieteellisiä tutkimuksia koskevat maininnat ovat kiellettyjä kuitenkin sillä varauksella, että muut kuin harhaanjohtavat viittaukset asianomaisen tuotteen fysiologisiin tai farmakologisiin vaikutuksiin ovat sallittuja.

28 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevien tuotteiden pakkausmerkinnän "dermatologisesti testattu" kielto perustuu tässä tapauksessa pelkästään siihen, että tuotteet on saatettu markkinoille esittämättä mitään tietoja lääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksesta ja tuloksesta, vaikka tämä maininta välillisesti antaa ymmärtää sellaisen tutkimuksen olemassaolon.

29 Itävallan lainsäädännön ja kansallisen oikeuskäytännön mukaan nimittäin se, ettei kosmeettisille valmisteille tehdyn lääketieteellisen tutkimuksen tarkoitukseen ja tulokseen nimenomaisesti viitata, voi aiheuttaa kuluttajalle virheellisen mielikuvan siitä, että valmisteilla olisi hoitavia vaikutuksia.

30 Tämän vuoksi on tutkittava, onko kosmeettisen valmisteen pakkauksessa oleva pelkkä kirjoitus "dermatologisesti testattu" omiaan yhdistämään valmisteeseen ominaisuuksia, joita sillä ei ole, jolloin kansalliset viranomaiset voisivat sen vuoksi kieltää valmisteen markkinoinnin direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

31 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että tavanomaisen valistuneen, kohtuullisen tarkkaavaisen ja huolellisen keskivertokuluttajan oletettuja odotuksia koskeva arviointiperuste soveltuu myös kosmeettisten tuotteiden markkinointiin, kun tuotteen ominaisuuksista erehtyminen ei voi vahingoittaa kansanterveyttä (em. asia Estée Lauder, tuomion 27 ja 28 kohta).

32 Tällaista arviointiperustetta pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen sovellettaessa voidaan katsoa, että eräiden kosmeettisten valmisteiden, tässä tapauksessa saippuoiden ja hiustenhoitoaineiden, pakkauksessa oleva merkintä "dermatologisesti testattu" ei voi aiheuttaa tavanomaisen valistuneelle, kohtuullisen tarkkaavaiselle ja huolelliselle keskivertokuluttajalle muuta mielikuvaa kuin sen, että tällaiselle tuotteelle on tehty testi sen selvittämiseksi, mitkä ovat sen vaikutukset iholle, ja että sen markkinoille saattaminen edellyttää näin ollen, että testin tulokset ovat olleet myönteiset ja että on voitu todeta, että orvaskesi sietää sitä hyvin tai ettei se ainakaan vahingoita ihoa.

33 Näiden tulosten paikkansapitävyys kuuluu sitä paitsi edelleen kansallisten viranomaisten valvontavaltaan.

34 Direktiivin 76/768/ETY 7 a artiklan 1 kohdan f ja g alakohdissa nimittäin velvoitetaan henkilö, joka vastaa kosmeettisen valmisteen markkinoille saattamisesta, huolehtimaan siitä, että olemassa olevat tiedot kosmeettisten valmisteiden käytöstä aiheutuneesta haitasta ihmisen terveydelle sekä todisteet kosmeettisen valmisteen väitetystä vaikutuksesta ovat jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten helposti saatavilla.

35 Maininta "dermatologisesti testattu" ei näin ollen voi johtaa tavanomaisen valistunutta, kohtuullisen tarkkaavaista ja huolellista keskivertokuluttajaa harhaan siten, että sen perusteella kyseisillä tuotteilla olisi katsottava olevan ominaisuuksia, joita niillä ei ole, eikä mahdollisella erehtymisellä näistä ominaisuuksista voi missään tapauksessa olla vaikutusta kansanterveyteen.

36 Tästä seuraa, että kyseisen maininnan kieltäminen silloin, kun kosmeettisten valmisteiden pakkauksessa ei ole mitään ilmoitusta lääketieteellisen tutkimuksen

tarkoituksesta ja tuloksesta, on ankarampi kansallinen toimenpide harhaanjohtavan menettelyn torjumiseksi kuin mitä direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdassa säädetään.

37 Ennakkoratkaisupyynnössä niin ikään kerrotusta maininnasta "kliinisesti testattu" on syytä todeta asiakirja-aineistosta ilmenevän, ettei tällainen mainin millään tavoin liity pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen. Oikeudenkäynnin kohteena nimittäin on vain asianomaisten tuotteiden pakkauksessa oleva merkintä "dermatologisesti testattu".

38 Tästä seuraa, että maininnan "kliinisesti testattu" käyttämistä koskevaan kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

39 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siten, että direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kielletään lääketieteellisiin tutkimuksiin viittaaminen — erityisesti maininnan "dermatologisesti testattu" käyttäminen — kosmeettisia valmisteita markkinoille saatettaessa, jollei tähän viittaukseen sisälly tietoja näiden tutkimusten tarkoituksesta ja tuloksesta.

Toinen kysymys

40 Kansallinen tuomioistuin pyrkii toisella kysymyksellään selvittämään lähinnä sen, onko direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan ensimmäisessä kysymyksessä esitetyn kaltaiset maininnat ovat sallittuja vain toimivaltaisen ministerin etukäteen myöntämällä luvalla.

41 Tältä osin on syytä muistuttaa, että LMG:n 9 §:n 3 momentin ja 26 §:n 2 momentin mukaan, näitä säännöksiä yhdessä sovellettaessa, toimivaltainen ministeri myöntää hakemuksesta päätöksellä luvan terveyttä koskevien väittämien esittämiseen eräistä kosmeettisista valmisteista, jos tämä on yhteensopivaa kuluttajille erehdyttämiseltä annettavan suojan kanssa.

42 Tästä seuraa, että maininnalla "dermatologisesti testattu" varustettujen kosmeettisten valmisteiden markkinoille saattaminen edellyttää kansallisten viranomaisten etukäteen myöntämää lupaa, vaikkei tämä mainінta ole omiaan johtamaan harhaan tavanomaisen valistunutta, kohtuullisen tarkkaavaista ja huolellista keskivertokuluttajaa, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut tämän tuomion 35 kohdassa.

43 Mainінta "dermatologisesti testattu" ei ole omiaan johtamaan harhaan tällaista kuluttajaa, koska siinä ei esitetä kyseisillä kosmeettisilla valmisteilla olevan sellaisia ominaisuuksia, joita niillä ei ole, joten näiden tuotteiden markkinointi ei kuulu direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kieltojen piiriin.

44 Tästä seuraa, että direktiivin 76/768/ETY säännösten mukaisten kosmeettisten valmisteiden markkinoille saattamiseen on sovellettava tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaa perustavanlaatuista sääntöä ja ettei jäsenvaltioilla näin ollen ole oikeutta ryhtyä toimenpiteisiin, joista on seurauksena niiden markkinoinnin rajoittaminen.

45 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, LMG:n 9 §:n 3 momentin mukaisen luvan saamista koskeva vaatimus merkitsee kyseisten tuotteiden vapaan liikkuvuuden estettä, joka ei ole mitenkään perusteltavissa (em. asia Unilever, tuomion 34 kohta).

46 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetut maininnat ovat sallittuja vain toimivaltaisen ministerin etukäteen myöntämällä luvalla.

Oikeudenkäyntikulut

47 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Itävallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Verwaltungsgerichtshofin 29.1.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin**

76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna 14.6.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/35/ETY, on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kielletään lääketieteellisiin tutkimuksiin viittaaminen — erityisesti maininnan "dermatologisesti testattu" käyttäminen — kosmeettisia valmisteita markkinoille saatettaessa, jollei tähän viittaukseen sisälly tietoja näiden tutkimusten tarkoituksesta ja tuloksesta.

2) Direktiivin 76/768/ETY 6 artiklan 3 kohta, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna direktiivillä 93/35/ETY, on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan ensimmäisessä kysymyksessä esitetyn kaltaiset maininnat ovat sallittuja vain toimivaltaisen ministerin etukäteen myöntämällä luvalla.

Puissochet Schintgen Skouris

Macken Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

kuudennen jaoston puheenjohtaja